

Sprawozdanie
z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej
„Dziecko, młodzież, rodzina jako adresaci
pomocy psychopedagogicznej i socjalnej”

Poznań, 23.10.2012 r.

Na Wydziale Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 23 października odbyła się, pod patronatem prof. zw. dra hab. Zbyszko Melosika, Ogólnopolska Konferencja Naukowa, zatytułowana „Dziecko, młodzież, rodzina jako adresaci pomocy psychopedagogicznej i socjalnej”. Konferencja została zorganizowana przez Zakład Poradnictwa Społecznego, kierowany przez prof. dr hab. Magdalenę Piorunek. W organizacji przedsięwzięcia uczestniczyli także: dr hab. Marek Budajczak, dr Grażyna Teusz, dr Joanna Kozielska (sekretarz konferencji) oraz mgr Agnieszka Skowrońska-Pućka (sekretarz konferencji).

W obliczu destrukcji tradycyjnych, pierwotnych grup wsparcia społecznego, człowiek (niezależnie od etapu rozwoju) i rodzina pozostają z wieloma problemami w toku swojej biografii sami, będąc zmuszonymi do poszukiwania pomocy, wsparcia i porady, coraz częściej świadczonej przez instytucje pomocowe oraz reprezentujących je „fachowców od doradzania, służenia pomocą i wsparciem” – *coachów*, mentorów, pedagogów, psychologów, terapeutów, doradców, opiekunów, pracowników socjalnych itp., którzy wkraczają w życie beneficjenta pomocowych działań na wszystkich jego etapach. Analgetyczna kultura zakreśla coraz szersze kręgi. Konferencja stanowiła odpowiedź środowiska pedagogów oraz pozostałych przedstawicieli nauk społecznych na lawinowo narastające zapotrzebowanie na pomoc psychopedagogiczną i wsparcie społeczne w świecie permanentnych, dynamicznych przeobrażeń, w płynnej, niedookreślonej, ryzykownej rzeczywistości stałego wielowektorowego postępu, za którym nie sposób nadażyć, którego nie sposób przewidzieć i zaplanować, w coraz bardziej skomplikowanej codzienności, w której relatywizacja wartości, socjalizacyjne przetasowania nie ułatwiają życiowych wyborów i egzystencjalnych decyzji. Zorganizowanie konferencji, stanowiącej płaszczyznę wymiany doświadczeń teoretyków i praktyków zajmujących się tworzeniem warunków i świadczeniem pomocy dzieciom, młodzieży, rodzinom w sytuacjach bezradności, życiowych zagrożeń, utrudnień, zarówno związanych z codziennym funkcjonowaniem, jak i szeregiem problemów rozwojowych i socjalizacyjnych, stało się podstawowym założeniem organizatorów.

W tym cyklicznym przedsięwzięciu udział wzięli naukowcy i praktycy reprezentujący wiele (ponad 30) ośrodków akademickich oraz instytucji pomocowych z całej Polski. To już drugie tego typu przedsięwzięcie organizatorów. Wcześniej, 16 kwiet-

nia 2010 roku, Zespół Zakładu Poradnictwa Społecznego zorganizował konferencję o ogólnopolskim zasięgu, której tematem przewodnim uczyniono „Poradnictwo i wsparcie społeczne w biegu życia człowieka”. Tematyka powyższa, wzbogacona o szereg refleksji stała się następnie hasłem przewodnim dwóch zbiorowych publikacji, redagowanych przez dr hab. Magdalenę Piorunek – *Pomoc – Wsparcie – Poradnictwo. Od teorii do praktyki* (2010), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń oraz *Poradnictwo. Kolejne przybliżenia* (2011), Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń.

Konferencja została podzielona na dwie części: pierwsza – plenarna, o ogólnym, wyznaczającym tematykę obrad charakterze, natomiast druga – panelowa została podzielona na sekcje tematyczne o wydźwięku – obok teoretycznego – badawczym i pragmatycznym.

Sesję plenarną otworzyła, witając gości i nadając kierunek obradom, Pani Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego, kierownik Zakładu Poradnictwa Społecznego – prof. dr hab. Magdalena Piorunek. W imieniu Patrona przedsięwzięcia – Dziekana Wydziału Studiów Edukacyjnych prof. zw. dra hab. Zbyszko Melosika, głos zabrali przedstawiciele władz diekańskich w osobach Pani Prodziekan – prof. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej i Pana Prodziekana prof. dra hab. Andrzeja Ćwiklińskiego.

Prof. M. Piorunek podkreśliła w swoim wystąpieniu zasadność przedsięwzięcia, zauważając, iż

coraz większa liczba ludzi zagubionych w społecznej rzeczywistości i labiryncie życiowych celów i wartości, dotknięta różnego typu dysfunkcjami rozwojowymi czy socjalizacyjnymi poszukuje pomocy socjalnej w zaspokajaniu podstawowych potrzeb, wsparcia emocjonalnego, informacyjnego, rzeczowego, porady. Specjalistyczne oddziaływania pomocowe oparte są na specyficznej relacji z pomagającym, wymagają wzajemnej akceptacji i zaufania, relacji stosunkowo bliskiej, nie pozbawionej emocji. Dla wielu uwikłanych w szereg powierzchownych czy wręcz wirtualnych kontaktów z innymi ludźmi owa relacja pomocowa, w której dodatkowo podstawowym narzędziem budowania zaufania staje się rozmowa (na którą przecież w zabieganej codzienności zdecydowanie brak sił i czasu), może stanowić panaceum na bolączki rzeczywistości społecznej. Jakże łatwo w takich sytuacjach relacjom pomocowym nadać charakter substytucyjny w stosunku do zabiegów związanych z długotrwałym, a często także niepewnym budowaniem naturalnych sieci wsparcia. Wszak w oswojonej sytuacji społecznej, w której doradca, pedagog, psycholog, pracownik socjalny, terapeuta ma „obowiązek” pomagać, można wprawdzie ryzykując psychiczne otwarcie się, uzyskać (zakupić) choćby namiastkę zainteresowania, empatii, akceptacji, życiowego optymizmu i proaktywnej zachęty¹.

Przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego zauważyła także, iż fakt przyjęcia zaproszenia do udziału w konferencji przez polityków – urzędników państwowych, którzy mogą się przyczynić do, wskazywanych w toku obrad, rozwiązań systemowych, podnosi rangę wydarzenia.

Prof. Piorunek odczytała list, który na jej ręce przekazała, nieobecna z powodu udziału w posiedzeniu Sejmu Pani Minister, Pełnomocnik Rządu ds. Równego Traktowania – dr Agnieszka Kozłowska-Rajewicz. W odpowiedzi na słowa przewodniczącej, głos zabrał Rzecznik Praw Dziecka RP Minister Marek Michalak, który w Roku Janusza Korczaka przypomniał słowa tego wybitnego pedagoga „nie ma dzieci – są

¹ M. Piorunek, Poznań, 2012 – maszynopis tekstu otwierający konferencję naukową „Dziecko, młodzież, rodzina jako adresaci pomocy psychopedagogicznej i socjalnej”.

ludzie”, podkreślając, iż respektowanie praw dziecka to społeczne i instytucjonalne wyzwanie.

W plenarnej części tego ogólnopolskiego spotkania głos zabrali, zgłębiając różne aspekty tematyki szeroko rozumianego wsparcia społecznego, także: prof. dr hab. Jerzy Modrzewski i dr Agata Matysiak-Błaszczyk, rozważając temat wielości odmian współczesnego problemu rodzinnego w Polsce. Zagadnienia związane z pomocą rodzinie omawiali także prof. dr hab. Kazimierz Kotlarski, prof. dr hab. Augustyn Bańka, który zaprezentował prelekcję pod tytułem: „Design tożsamości w procesie przystosowania osobowości do płynnej rzeczywistości zawodowej. Rola rodziny i wsparcia społecznego”, jak również prof. dr hab. Bożena Matyjas. W omawianej części konferencji przemawiali także między innymi: prof. dr hab. Barbara Harwas-Napierała (w jej imieniu dr Lucyna Bekiera), prof. dr hab. Robert Opora oraz prof. dr hab. Hanna Krauze-Sikorska.

Liczba i zróżnicowana tematyka referatów, których wspólnym aspektem uczyniono zagadnienia wsparcia, była imponująca, co świadczy o ogromnym zainteresowaniu konferencją, dlatego dalsze wystąpienia realizowane były w czterech sekcjach tematycznych, z których każda podzielona była na obrady przed- i popołudniowe. Dyskusje w poszczególnych panelach toczyło około 20 prelegentów w każdym, a poświęcone były następującym blokom tematycznym:

- w zespole 1. poruszono tematykę niepełnosprawności i przewlekłej choroby, stanowiące czynnik dezintegracji rodziny;
- w zespole 2. omawiano zagadnienia deskrypcji różnych płaszczyzn funkcjonowania współczesnej rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem jej wychowawczych funkcji i wynikających z nich trudności oraz zagrożeń;
- w zespole 3. skupiono się na problemach dzieci i młodzieży oraz zapotrzebowaniu na pomoc i wsparcie z ich strony;
- w zespole 4. wyeksponowano wątki opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne, związane z rodziną dysfunkcyjną oraz rozwiązania praktyczne w tym zakresie.

Podsumowując, należy podkreślić, iż w wielu wystąpieniach zaprezentowano szereg ważkich refleksji teoretycznych, wyników autorskich weryfikacji empirycznych z zakresu szeroko pojętej pedagogiki społecznej czy praktycznych rozwiązań z zakresu pomocy dziecku i rodzinie. Tematyka konferencji, jej poszczególne wystąpienia wpisują się w dorobek myśli naukowej, poświęconej kwestiom całonocnego poradnictwa i wsparcia oraz dynamizują dalsze badania i refleksje z tego zakresu. Zagadnienia zaprezentowane na konferencji bezsprzecznie stanowią impuls do dalszych poszukiwań badawczych i rozwiązań praktycznych.

Do sukcesu konferencji przyczyniła się frekwencja licznych przedstawicieli środowisk naukowych (także udział dużych grup studentów) oraz znaczna aktywność zgromadzonej publiczności podczas każdej panelowej dyskusji (oraz w kulisach konferencyjnych), stanowiąca dla organizatorów jednoznaczny sygnał, iż tego rodzaju spotkania naukowe, poruszające zagadnienia szeroko rozumianego poradnictwa i wsparcia adresowanego zarówno do dzieci, młodzieży, jak i dorosłych, są bardzo potrzebne. Wyłaniające się refleksje i pytania podczas tych spotkań stanowią ważki element dociekań środowiska naukowców, jak i praktyków. Ich obecność świadczy o poszukiwaniu nowych rozwiązań praktycznych i potrzebie ich zakorzenienia w teorii pedagogicznej. Stanowi to dla organizatorów impuls motywujący do kontynuowania podjętej problematyki i inicjowania kolejnych spotkań naukowych z tego cyklu.

*Joanna Kozielska
Agnieszka Skowrońska-Pućka*